

Jälkikirjoitus Tuomas -Saarnaan lampaista ja vuohista

Daniel Nylund

Katso tuoreempia kirjoituksiani; [Teoblogi](#)

Hyvyyttä vai välinpitämättömyyttä?

Kysyn itseltäni, yritätkö poistaa vertauksen terän vetoamalla pääsisäisen tapahtumiin? Yritätkö jotenkin lieventää tai ohittaa vertauksen selvää viittausta lopullisen tuomion mahdollisuuteen?

Vaikka Jeesuksen oma esimerkki kertoo Jumalasta ja hänen rakkaudestaan paljon enemmän kuin vertauksen viimeinen tuomari, en silti usko että vertaus on menettänyt teränsä – tai pelotusvoimansa, sillä pelottava se todella on.

Jumalan hyvyys on paljon suurempi kuin kukaan meistä pystyy kuvittelemaan. Mutta onko se niin yläpuolella pienen piskuisen ihmiselämän, etteivät mitkään valintamme pysty sitä millään tavalla sitä liikuttamaan? Onko Jumala hyvydessään niin suvereeni, että Hän on suorastaan välinpitämätön sen suhteen mitä me valitsemme tai olemme valitsematta, teemme tai olemme tekemättä? Onko hänelle loppujen lopuksi samantekevää, onko joku uhri tai uhrin tekijä? Jokainen pääsee/joutuu kuitenkin loppujen lopuksi hänen suvereenin hyvyytensä takia samaan taivaaseen?

Pääsiäisen tapahtumat kertovat toista kieltä. Niiden kautta näemme, että Jumalan hyvyys ei ole valintojemme ulottumattomissa.

Hän antaa ihmiskunnan yksilöllisten ja kollektiivisten pahojen valintojen tappaa itsensä. Jumala antoi ihmisen väkivaltaisuuden osua suoraan omaan sydämeensä.

Jumalan hyvyys ei todellakaan ole väkivaltaisuudestamme eristäytynyttä suvereenia hyvyyden hymistelyä.

Vapaus ja helvetti

Tämän, ja sitä edeltävien vertauksien kuvaus viimeisestä tuomiosta, ovat myös kertomuksia siitä kuinka vakavasti Jumala suhtautuu asenteisiimme, valintoihimme ja tekoihimme. Nimenomaan helvetin mahdollisuus alleviivaa jokaisen yksilön ja yhteisön todellista vapautta ja sen mukana tulevaa vastuuta, jota ei edes Jumalan hyvyys tee tyhjäksi. Minusta tästä kiusallisen vaikeasta tematiikasta vaikeneminen hämärtää käsitystämme sekä Jumalan hyvyyden luonteesta että ihmisen todellisen vapauden ja vastuun syvyydestä.

Olen jo kauan sitten lakannut olemasta Jumalan puolustusasianajaja. Yritän vain ymmärtää mitä helvetin mahdollisuus minulle kertoo ihmisestä ja Jumalasta, jos sellainen on olemassa.

Minusta näyttää mahdolliselta, että helvetin mahdollisuus alleviivaa Jumalan kunnioitusta vapauttamme kohtaan. Uskon että Jumalan hyvyys ylittää omat kuvitelmamme siitä mennessä tullen. Uskon että Hänen armollisuutensa uhmaa torjuntamme armoa kohtaan ja ylittää sen enemmän kuin haluaisimme edes hyväksyä. Uskon että Hänen anteeksiantonsa ylittää omamme niin rajusti että se tuntuu suorastaan rikolliselta. Uskon että Hänen rakkautensa on uhrautuvampaa kuin itse edes soisin. Silti näyttää siltä, että Jumala ei kuitenkaan tee väkivaltaa oikeudellemme sanoa:

“Kiitos ei, minä pärjään omillani. Minä olen oman elämäni Herra ja itseni ainoa tuomari. Minulle riittää että annan itselleni anteeksi, hyväksyn tai tuomitsen itseni ja luon oman tulevaisuuteni.”

Hän etsii, kolkuttaa ja kutsuu, mutta entä jos hän silti hän jää kunnioittavasti odottamaan meidän suostumustamme?

Me saatamme olla monien vapauttamme kunnioittamattomien voimien sätkynukkeja, mutta entä jos me Jumalan edessä olemmekin puhuteltuja tavalla, joka odottaa ja antaa tilaa vastata. Entä jos Hänen rakkautensa ei kuulukaan niihin voimiin, jotka riepottelevat meitä samalla tavalla kuin esim. markkinavoimat, kysymättä meiltä mitään?

Psykologit puhuvat “defenssistä”, torjunnasta, jonka kanssa potilas on avuton kunnes terapeutti on sen murtanut. Jotkut teologit puhuvat “sidotusta ratkaisuvallasta” jolla Jumala tekee mitä lystää. Minusta Jeesuksen puhe viimeisestä tuomiosta kertoo minulle ihmisen olennaisesta vapaudesta vastustaa hyvyttä ja sen mukana tulevasta vastuusta. Entä jos helvetin mahdollisuus kertookin mahdollisuudestamme vastustaa Häntä, josta koko olemassaolomme on riippuvainen?

Me olemme monien itsestämme riippumattomien voimien ja valtojen uhreja. Tuskin kukaan voi sitä kieltää. Minusta näyttää siltä että Hän, joka vapaasta tahdostaan antautui samojen voimien uhriksi, lähestyy meitä kaiken sosiaalisten, taloudellisen, psyykkisen, henkisen ja hengellisen väkivallan keskellä rakastajana, joka ainoana kunnioittaa vapauttamme rippeitä. Kunnioittamalla vapauttamme vastata, Jumala *luo* vapautta sinnekin missä sitä ei ole aikaisemmin ollut ollenkaan.

Vastaamalla hänelle, vaikka kuinka epäuskosta vapisevalla äänellä “*Kyllä*” vapaudumme ainakin asteittain, vastaamaan kaikille väkivaltaisesti orjuuttaville voimille “*Ei.*” Vastaamalla myönteisesti Hänelle, joka kunnioittaa vapauttamme vastata kieltävästi saamme rohkeutta vastata kielteisesti myös niille valloille ja voimille, jotka eivät kunnioita oikeuttamme siihen.

“Hän on lähettänyt minut... julistamaan vangituille vapautusta, ... päästämään sorretut vapauteen.”¹ “Teidät on kutsuttu vapauteen, veljet.”² “Vapauteen Kristus meidät vapautti. Pysykää siis lujina älkääkää alistuko uudelleen orjuuden ikeeseen.”³

Uhriksi antautuneen rakkauden voimalla meillä on mahdollisuus kieltäytyä uhrin roolista ja kieltäytyä myös osallistumasta mihinkään sellaiseen systeemiin tai käytäntöön, joka vaatii uusia uhreja.

Tietenkin voimme sen seurauksena joutua vapauttamme kunnioittamattomien voimien ja valtojen uhriksi ja syntipukiksi. Siinä tapauksessa olemme vain uusia todistajia sille, että millä tahansa tavalla pyhitetty väkivalta on aina juuri sitä miltä se näyttää – tekosyillä pyhitettyä *väkivaltaa*. Sitä Jeesuksen seuraaminen voi ääritapauksissa merkitä. Jos siinä tilanteessa panemme viimeisen toivomme siihen, että kaikesta huolimatta olemme Jumalan rakastamia, olemme myös todistajia siitä Jumalan antamasta vapaudesta, jota ei yksikään väkivallan muoto pysty meiltä riistämään. Kuinka monta tällaista todistajaa vielä tarvitaan, ennen kuin yksilöt, yhteisöt, kansakunnat ja ihmiskunta herää katsomaan elämäänsä Jumalan silmin – ihmisen väkivaltaisuuden uhriksi antautuneen Jumalan näkökulmasta käsin?

Entä jos Jeesuksen vertaus viimeisestä tuomiosta muistuttaa siitä, että uhrien tekemisellä on rajansa? Ehkä ihmiskunnalla ei olekaan vapautta rakentaa kaikille yhteistä helvettiä. Entä jos vapaus siihen on ihan todellinen mutta ei ikuinen? Entä jos helvetti on ihan oikeasti varattu nille, jotka ovat sen rakentaneet – ja armosta kieltäytyneet?

---

¹ Luuk 4:18.

² Gal 5:13.

³ Gal 5:1.

Sietämätön helvetti

Onko ikuisen kadotuksen oppi äärettömään muotoon paisutettu versio Vanhan Testamentin kostonhaluisesta Jumalasta?

On monta syytä epäillä nimenomaan sitä. Opetus viimeisestä tuomiosta ja helvetin mahdollisuudesta on kristinuskon sietämättöimpiä kohtia. Se tuntuu olevan hirvittävässä ristiriidassa Jumalan äärettömän hyvyyden kanssa, mikäli Jumalan hyvyyteen ei lueta myös Hänen kunnioitustaan ihmisen vapautta kohtaan vastustaa armoa ja hyvyyttä. Onko vapauden ja vastuun hintana helvetin mahdollisuus? Jos on, onko vapautemme ja vastuumme sen riskin arvoinen? En tiedä. Eikä se onneksi ole minun päätettävissäni. Minä vain löydän itseni sen mahdollisuuden varjossa.

Käytännössä sosiaalipolitiikkamme kunnioittaa enemmän omaa käsitystään ihmisen hyvinvoinnista kuin ihmisen oikeutta itse valita osansa. Entä jos Jumalan kunnioitus vapauttamme ja vastuutamme kohtaan on suurempi? Tuomitsemme Häneltä silloin heitteillejätöstä?

Sekä hylätyn, että hylkääjän puolesta ristiinnaulittua ja molemmille sylinsä avaavaa Jumalaa on vaikea panna tilille heitteillejätöstä. Jeesuksessa yhdistyy äärimmäinen hyvyys kaikkia kohtaan ja äärimmäinen kunnioitus jokaisen vapautta kohtaan. Jeesuksen opetus ja esimerkki venyttää käsitystämme hyvyydestä yli kaikkien äärirajojen.

Toisaalta kysyn olisiko yhtään siedettävämpää se, että huolimatta siitä miten kukin on elänyt, asennoitunut, uskonut ja käyttäytynyt, lopputuloksena kaikki kuitenkin joutuvat tai pääsevät taivaaseen? Olisiko yhtään uskottavampaa että jokainen saa valinnoistaan huolimatta lopulta kuulla tekstimme sanat: *“Tulkaa tänne, te Isäni siunaamat. Te saatte nyt periä valtakunnan, joka on ollut valmiina teitä varten maailman luomisesta asti.”*?

Molemmissa vaihtoehdoissa on jotain sietämättömän tuntuista.

Ne, jotka toivovat ensimmäistä vaihtoehtoa (niinkuin minä) ovat jo koston kiusauksen imuvoimassa.

Ne, jotka toivovat jälkimmäistä vaihtoehtoa (niinkuin minä), eivät ehkä ota ihmisen pahuutta, vapautta ja vastuuta tosissaan.

Entä jos helvetti on kertomus siitä kuinka tosissaan Jumala ottaa valintamme? Entä jos hän antaa armottomuuden, eristäytyneisyyden ja väkivallan oikeasti kuulua niille, jotka ovat sen valinneet? Entä jos uhrin näkökulman laiminlyöminen todella on niin vakava asia, että se sulkee yksilön oikeasti ulos Jumalan valtakunnasta?

Entä jos vapautemme ja vastuumme oikeasti on niin huikea, että siitä on ikuisia seurauksia? Entä jos Jumalan valtakunnan ulkopuolelle jäävät vain ne jotka oikeasti ovat kieltäytyneet astumasta siihen?

Sietämättömiä kysymyksiä

Sensijaan että mieltisimme uskomme helvettiin tai emme, olisi ehkä valaisevampaa miettiä toivomme sen olemassaoloa vai emme:

Jos toivon että helvettiä ei olisi ja että kaikki pääsisivät taivaaseen, niin miksi?

Jos toivon, että, että helvetti olisi ja että kaikki eivät pääsisi taivaaseen, niin miksi?

Ketä ja mitä ajattelen kysyessäni näitä kysymyksiä?

Nämä kysymykset palauttavat meidät siihen todellisuuteen, jolle voimme tehdä jotain, nimittäin omiin perusasetteisiimme. Onko helvettiä tai ei on joka tapauksessa meidän päätösvaltamme ulkopuolella, eikä meidän uskomme tai epäuskomme vaikuta siihen todellisuuteen millään tavalla.

Molemmat mahdollisuudet (joihin kumpaankin löytyy ihan hyvät perusteet Raamatusta) ovat eri syistä yhtä sietämättömän tuntuisia.

Minä uskon, että evankeliumit tässä suhteen haluavat pitää meitä jännityksessä, pyhässä epävarmuudessa, jonka keskellä voimme tiedostaa oman halumme astua kostonhimoisen Jumalan saappaisiin ja haluttomuudestamme nähdä millä tavalla ja miten sen käytännössä teemme. Ehkä löydämme myös oman haluttomuutemme nähdä kuinka vakava on oma vapautemme ja vastuumme.

Motiivien tarkastelu ei kuitenkaan riitä. Anteeksiannon ja tuomion välisessä jännitteessä meillä jää kaksi perustavaa laatua olevaa käytännön kysymystä:

Missä määrin itse olen uhrin tekijä tai uhrin laiminlyöjä?

Missä määrin itse käytän uhrin roolia, paetakseni sitä vapautta joka minulle on annettu ja sitä vastuuta, joka minulle kuuluu?

Missä määrin itse olen uhri joka tarvitsee apua ja vapauttani kuunnioittavaa rakkautta?